

ПРИВРЖЕНОСТ

У Презентационом документу за учешће Републике Србије у Програму Партнерство за мир изражена је наша жеља да, на основама непосредне, блиске и дугорочне сарадње и заједничког деловања, градимо односе са чланицама и партнерима НАТО. Остваривање таквог опредељења комплементарно је приступању Европској унији, као једном од циљева које је Србија себи поставила. Након недавног представљања Презентационог документа Савету НАТО у Бриселу, Србија ће у том граду отворити своју канцеларију. Према уобичајеној процедури, томе претходи потписивање Споразума о безбедности информација са НАТО.

Презентациони документ, као основно полазиште будућег активног учешћа Републике Србије у Програму Партнерство за мир, представио је Савету НАТО, 5. септембра у Бриселу, министар спољних послова Србије Вук Јеремић. Презентациони документ, који овом приликом објављујемо у целини, садржи основне циљеве за које је Србија заинтересована у оквиру Програма Партнерство за мир. Документ чине три дела: преамбула, односно политички оквир који представља основу партнерског односа; области сарадње за које је земља заинтересована и, трећи део, који се бави ресурсима и средствима Републике Србије за потребе активности у ПЗМ.

КОРАЦИ КОЈИ НЕДОСТАЈУ

О значају и основним одликама Презентационог документа, али и о наредним потезима које треба повући у вези са учешћем Србије у Партнерству за мир, разговарали смо са потпуковником Робертом Кордиком и мајором Ђорђем Петровићем из Управе за међународну војну сарадњу.

Држава која се прикључује Програму Партнерство за мир, истакао је потпуковник Кордик, обавезује се да ће доставити Презентациони документ, којим се идентификују њене намере у постизању циљева Партнерства. Презентациони документ, који је Влада Републике Србије усвојила на својој седници 27. јула 2007, заједнички су израдили Министарство спољних послова и Министарство одбране. Њим се практично омогућава операционализација сарадње са партнерским земљама НАТО на квалитативно вишем нивоу и уз максимално коришћење механизма Програма Партнерство за мир.

Приоритетне области сарадње које су наведене у Презентационом документу Републике Србије односе се на: демократску контролу система одбране; планирање и финансирање система одбране и управљање ресурсима; стратегију и политику одбране; војно образовање, обуку и доктрину; концептуалне, планске и оперативне аспекте учешћа у мировним и хуманитарним операцијама; војномедицинске службе; атомско-биолошко-хемијску одбрану; изучавање страних језика; оперативне, материјалне и административне аспекте стандардизације; војне вежбе и обуку; сарадњу и координацију за одговор на ванредне ситуације; науку и технологију; контролу и управљање ваздушним простором; управљање кризама;

САРАДЊИ

Потпуковник Роберт Кордик

одговор на тероризам; консултације, команду и контролу (укључујући системе телекомуникације и информатике, навигације и идентификације и аспекте, процедуре и терминологију интероперабилности); односе са јавношћу; развојне програме сарадње у области наоружања и војне опреме.

У наредном периоду Министарство одбране треба да покрене још неке иницијативе. Оне се, по речима потпуковника Кордика, односе на закључивање два споразума са НАТОом: о безбедности информација

(*Безбедносни споразум*) и о статусу снага ПЗМ/Нато.

Разлози и потреба за закључењем и имплементацијом *Безбедносног споразума* са НАТОом садржани су у потреби Републике Србије да оствари приступ и коришћење информација поверљивог карактера у оквиру ПЗМ и Натоа. Имајући у виду да велики део информација и података, неопходних Републици Србији, у овом Програму остају затворени и недоступни због своје безбедносне класификације у ПЗМ и Натоу, потребно је што пре закључити тај споразум. Закључење *Безбедносног споразума* са НАТОом представља стандардан корак у Партнерству за мир. Тиме се стварају услови за унапређење конкретне сарадње у области безбедности између Републике Србије, партнерских земаља и Натоа. Врста и квалитет информација које би у оваквим условима биле доступне представницима Републике Србије, представљале би значајну основу за унапређење процеса реформе система одбране и безбедности Републике Србије уопште. Носилац те активности је Министарство одбране.

После закључивања *Безбедносног споразума* са НАТОом неопходно је закључити и *Споразум о статусу мисија и представника трећих земаља при Натоу* (тзв. *Бриселски споразум*, који даје привилегије и имунитете представницима држава ПЗМ, у Белгији, земљи домаћину седишта Натоа) са *Кодексом понашања*, који је практично саставни део тог споразума.

Сва три наведена документа неопходна су да би се успоставила Мисија Републике Србије у Седишту Натоа у Бриселу.

Споразум о безбедности информација са НАТОом се, дакле, сматра кључним у даљем учешћу Републике Србије у механизмима партнерске сарадње под окриљем Партнерства за мир. У том погледу, Министарство одбране је након консултација са експертима Натоа и по прибављању мишљења и ставова, у јуну Влади РС доставило *Нацрт споразума о безбедности информација са НАТОом*, који се налази у процедури разматрања у Влади Републике Србије.

Други битан споразум који Република Србија треба да закључи јесте *Споразум о статусу снага ПЗМ/Нато* (SOFA). SOFA споразум један је од практичних услова за активно учешће у Партнерству за мир, али њиме се, поред транзита ПЗМ/Нато трупа, регулише и статус привремено стационираних ПЗМ/Нато снага за потребе спровођења заједничких војних вежби (војних снага ПЗМ/Нато земаља у Републици Србији, али и снага Војске Србије у другим ПЗМ/Нато земаљама). „На тај се начин регулишу и привилегије и имунитети снага и њихово учешће на војним вежбама, или боравак на територији чланица ПЗМ/Нато. Споразум још није у званичној процедури, али ће Министарство одбране у наредном периоду покренути иницијативу у вези његовог закључивања”, истакао је потпуковник Кордик.

КЉУЧНИ МЕХАНИЗАМ

Од мајора Петровића сазнајемо да је Министарство спољних послова, у сарадњи са Министарством одбране, припремило предлог за оснивање Заједничког тела за координацију активности учешћа у Програму Партнерство за мир. Задатак Заједничког тела је да, уз сарадњу надлежних министарстава, извршава послове који се тичу учешћа Републике Србије у Партнерству за мир, припрема сва основна документа и стара се о реализацији активности који произилазе из одлука Владе Републике Србије у овом домену.

Истовремено, оно би било задужено и за припрему и имплементацију планова, програма и пројеката који се односе на сарадњу у ПЗМ и било би у функцији остваривања циљева и задатака постављених у стратегијско-нормативним документима Републике Србије. Заједничко тело би такође било задужено и за реализацију свих активности које ће произаћи из рада будућег Координационог тела за активно учешће у Програму Партнерство за мир, о чијем ће оснивању Влада Републике Србије накнадно одлучити, а које је предвиђено *Презентационим документом*. Чинила би га министарства спољних послова, одбране, унутрашњих послова, финансија и правде, а могли би учествовати и представници других владиних министарстава, агенција и организација.

Мајор Ђорђе Петровић

Тренутно су у току припреме за израду дела *Индивидуалног програма партнерства* и учешће у *Процесу планирања и прегледа*. Наиме, на основу *Презентационог документа* израђује се двогодишњи *Индивидуални програм партнерства*, који се ажурира на годишњем нивоу.

Програм је индивидуалан и за сваку земљу специфичан. Он прецизира како очекивања Републике Србије, тако и очекивања партнера и Натоа од заједничких активности у ПЗМ. Финансирање активности спроводе заједнички земље ПЗМ и Натоа. Република Србија бира из *Радног плана евроатлантског партнерства*, из 33 области, оне активности које жели да спроведе.

Радни план представља својеврстан каталог активности, којих има око 2.000. Министарство одбране је већ отпочело са активношћима за израду дела *Индивидуалног програма партнерства* који се односи на област одбране.

Мајор Петровић је појаснио и кључни механизам Програма ПЗМ – процес планирања и прегледа (PARP). Тај процес одражава процес планирања снага који се непрестано спроводи унутар Натоа. PARP омогућава партнерима да развију остварљиве и одрживе способности, како за своје безбедносне потребе, тако и за регионалне и шире међународне активности. За учешће у овом процесу партнери се опредељују на изборној основи, што је учинила и Република Србија кроз свој *Презентациони документ*. Сам процес је цикличан и веома сложен и обухвата билатералне и мултилатералне елементе. Обим и темпо свог ангажовања у овом процесу, партнери сами одређују, па ће тако урадити и РС. ■

С. БОКИЋ

Снимак Г. СТАНКОВИЋ

ПРЕЗЕНТАЦИОНИ ДОКУМЕНТ

ПРЕАМБУЛА

Република Србија изражава своју трајну опредељеност начелима демократије, индивидуалне слободе и владавине права. Република Србија је спремна да пружи свој допринос развоју мирних и пријатељских односа, јачању институција, поштовању начела Повеље Уједињених нација, развоју економске сарадње и другим циљевима Програма Партнерство за мир.

Република Србија дубоко верује да је Програм НАТО Партнерство за мир израз заједничког уверења чланица и партнера НАТО да је стабилност и безбедност целокупног међународног поретка могуће остварити искључиво путем сарадње, очувањем демократских вредности и поштовањем међународног права. Република Србија је донела одлуку да приступи активном учешћу у Програму Партнерство за мир и на тај начин развија партнерски однос са НАТО.

Као израз чврстог опредељења да пружи свој допринос заједничким демократским вредностима, као и учвршћивању безбедности и стабилности на регионалном и глобалном плану, Република Србија је, на основу позива упућеног од стране шефова држава и влада чланица НАТО у Риги – 29. новембра 2006. године, приступила Програму Партнерство за мир 14. децембра 2006. године, када је Председник Републике Србије потписао Оквирни документ Партнерства за мир. Република Србија још једном недвосмислено потврђује своју решеност да испуни своје међународне обавезе у погледу потпуне сарадње са Међународним кривичним судом за бившу Југославију (ICTY), укључујући предузимање неопходних корака ради откривања, хапшења и изручења свих лица оптужених од стране тужилаштва.

Презентациони документ је основно полазиште будућег активног учешћа Републике Србије у Програму Партнерство за мир. Овај документ се темељи на јасном политичком опредељењу да Република Србија развија партнерски однос са НАТО, на основу постојећих садржаја Програма и досадашњој сарадњи са НАТО, која се у последњих неколико година развијала у духу Партнерства за мир. Република Србија је опредељена да стави на располагање своје потенцијале и капацитете у сврху спровођења начела и циљева Програма, утемељених у Позивном и Оквирном документу Партнерства за мир, као и Основном документу Савета за евроатлантско партнерство.

I

ПОЛИТИЧКИ ОКВИР – ТЕМЕЉИ ПАРТНЕРСКОГ ОДНОСА

Полазећи од уверења да је национална безбедност Републике Србије уско повезана са безбедношћу региона југоисточне Европе, Република Србија жели да гради односе са чланицама и партнерима НАТО на основама непосредне, блиске и дугорочне сарадње и заједничког деловања. Сматрамо да је реализација овог опредељења комплексна на нашем циљу приступања Европској унији.

Као чланица Уједињених нација, Република Србија и овом приликом потврђује своју решеност за пуно поштовање обавеза које проистичу из Повеље Уједињених нација и принципа Универзалне декларације о људским правима. Република Србија посебно истиче своју приврженост уздржавању од претњи силом или употребе силе против територијалног интегритета или независности било које земље, поштовању постојећих граница и решавању спорова и отворених питања мирним путем. Република Србија такође жели да пружи свој пуни допринос свим напорима на универзалном плану у циљу спречавања ширења оружја за масовно уништење.

Република Србија потврђује своју приврженост Завршном документу из Хелсинкија и осталим основним документима Организације за европску безбедност и сарадњу (у даљем тексту: ОЕБС). Настави-

Министар спољних послова Србије Вук Јеремић предао је Презентациони документ генералном секретару НАТОа Јану де Хол Схеферу

САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ КРИВИЧНИМ СУДОМ

Република Србија још једном недвосмислено потврђује своју решеност да испуни своје међународне обавезе у погледу потпуне сарадње са Међународним кривичним судом за бившу Југославију (ICTY), укључујући предузимање неопходних корака ради откривања, хапшења и изручења свих лица оптужених од стране тужилаштва.

Ње да правовремено испуњава своје обавезе на подручју разоружања, контроле наоружања, непролиферације, као и да предузима мере за изградњу поверења и безбедности, које произилазе из Бечког документа, Кодекса о политичко-војним аспектима безбедности и осталих докумената усвојених у политичко-војној димензији ОЕБС.

Република Србија жели посебно да нагласи своје дубоко уверење да је активна и садржајна сарадња свих земаља Западног Балкана са земљама чланицама НАТО и Партнерства за мир, прави пут за трајну стабилизацију и напредак овог региона. Вредности које су у основи евроатлантских интеграција, као и практична регионална сарадња на унапређивању безбедности, имају посебан значај у промовисању мира, стабилности и просперитета у региону.

Република Србија је спремна да својим активним учешћем у Програму Партнерства за мир максимално допринесе мирном развоју региона, јачању добросуседских односа и решавању свих спорних ситуација дијалогом и сарадњом. Република Србија понавља своју пуну приврженост Дејтонском споразуму.

Република Србија изражава спремност да на конструктиван начин допринесе изналажењу компромисног решења за будући статус Аутономне Покрајине Косово и Метохија, које би било засновано на принципима Повеље УН, Резолуције 1244 Савета Безбедности и Завршног документа ОЕБС из Хелсинкија, које би допринело миру и стабилности читавог региона.

На основу опредељења Републике Србије да приступи Програму Партнерство за мир у последњих неколико година се приступило изради стратешких докумената у домену реформе система одбране, сталном унапређењу механизма цивилне и демократске контроле оружаних снага и координацији рада надлежних министарстава ради припреме за приступање и учешћа у Програму Партнерство за мир. Овај процес је текао паралелно са повећањем обима и квалитета са-

радње са НАТО, тако да сада постоје врло солидни темељи будућег партнерског односа. У оквиру константног побољшања сарадње са НАТО посебан значај придaje се сталном побољшању сарадње Војске Србије са снагама КФОР, што доприноси квалитету односа Републике Србије и НАТО, очувању стабилности у Аутономној Покрајини Косово и Метохија и шире, у региону Западног Балкана.

Република Србија и НАТО од 2003. године развијају сарадњу у оквиру Прилагођеног програма сарадње, који је почетком 2006. године ушао у свој трећи циклус. На основу одлуке са Самита НАТО, одржаног у Истамбулу 2004. године, Република Србија учествује у једном делу одабраних активности Програма Партнерство за мир. Сарадња се развијала на основу међусобних консултација у оквиру којих наша страна има довољно могућности да сама предложи одређене области сарадње. Захваљујући томе, већ смо били у прилици да сагледамо облике сарадње у духу Програма Партнерство за мир.

Обим – широка и интензивна сарадња

Република Србија жели да, на конструктиван начин, допринесе реализацији циљева због којих је покренут Програм Партнерство за мир. У Републици Србији постоји дубоко уверење да се на тај начин јача национална као и регионална безбедност. У том смислу Република Србија исказује свој интерес да сарадња са НАТО обухвати развијен политички дијалог, као и разне облике конкретне сарадње, сарадњу у реформи система одбране. Истовремено, Република Србија исказује своју спремност да учествује у свим областима сарадње предвиђеним постојећим документима, облицима и механизмима сарадње у оквиру Програма Партнерство за мир.

Република Србија сматра да се постепено смањују опасности од класичних војних изазова, ризика и претњи, док расте опасност од невојних претњи безбедности, као што су тероризам, организовани криминал, етнички и верски екстремизам, илегалне миграције, нелегална трговина, ширење оружја за масовно уништење или природне и индустријске катастрофе. У том смислу, Република Србија је спремна да својим активностима унутар Програма Партнерство за мир пружи максималан допринос смањивању опасности од тих безбедносних изазова, ризика и претњи.

У погледу редовног политичког дијалога земаља чланица Програма Партнерство за мир са НАТО, Република Србија јасно изражава своју спремност и интерес да редовно учествује у раду Савета за евроатлантско партнерство (у даљем тексту ЕАРС – Euro-Atlantic Partnership Council), као и у свим његовим пратећим телима и комитетима. У складу са тачком 12. Основног документа о раду овог Савета (Синтра, 30. мај 1997), Република Србија у потпуности прихвата концепт рада овог тела, који је садржан у његовим основним документима и изражава спремност да активно учествује у политичком дијалогу

у оквиру ЕАРС, како поводом регионалне тема, тако и о темама од ширег значаја за практичну реализацију концепта Партнерства.

Учешће Републике Србије у Програму Партнерство за мир биће у складу са њеним економским, финансијским, људским, материјалним и осталим могућностима. Република Србија изражава спремност да преузме свој део одговорности и обавеза за учешће у активностима Програма Партнерство за мир.

Република Србија изражава спремност да приступи Процесу планирања и ревизије (PARP – Planning and Review Process), који представља основу за нормативно уређење, формирање и процену снага и оспособљености за мултинационалну обуку, вежбе и операције у сарадњи са снагама НАТО. Обавезе и задатке који произилазе из овог механизма Партнерства за мир, Република Србија ће доследно испуњавати и у томе сагледава допринос реформи сопственог система одбране.

Свесни опасности коју представља тероризам за основне вредности савременог света, Република Србија изражава спремност за учешће у Акционом плану партнерства против тероризма (PAP-T – Partnership Action Plan Against Terrorism). Република Србија такође изражава своју спремност да учествује и у Акционом плану партнерства за изградњу институција одбране (PAP-DIB – Partnership Action Plan on Defence Institution Building) и истиче значај наставка и проширења пројеката из области јавне дипломатије. У неким од тих области већ су стечена одређена искуства, у чему су знатну помоћ и подршку пружале земље чланице НАТО, чланице Програма Партнерство за мир и самих структура организације НАТО.

Опредељеност за широку и интензивну сарадњу са НАТО, Република Србија жели да операционализује и кроз учешће у Индивидуалном акционом плану партнерства (Individual Partnership Action Plan) и тиме унапреди садржај и ниво партнерских односа са НАТО.

Са циљем достизања интероперабилности са оружаним снагама чланица НАТО и Програма Партнерство за мир, Република Србија изражава спремност за учешће у Концепту оперативних способности (ОСС – Operational Capabilities Concept). Ради оптимизације, усаглашавања и повећања транспарентности активности образовања и обуке у земљама Партнерства за мир, Република Србија изражава спремност за учешће у Програму унапређења образовања и обуке (TEEP – Training and Education Enhancement Program). Република Србија изражава висок интерес за сарадњу са чланицама НАТО у области научно-технолошких истраживања и задовољство укључивањем у чланство комитета Наука у служби мира и безбедности (SPS – Science for Peace and Security). Такође, Република Србија изражава задовољство што је до сада имала могућност коришћења средстава Поверљивог фонда Партнерства за мир (PPF Trust Fund) и изражава интерес да и у будуће користи овај механизам обезбеђења финансијске подршке у ублажавању пратећих последица процеса реформе система одбране.

Усаглашавање и прецизно дефинисање свих ових области сарадње извршиће се током припреме Индивидуалног програма партнерства (IPP – Individual Partnership Programme). Република Србија сматра да би, поред мултилатералног формата рада у оквиру Евроатлантског савета за партнерство и свих његових помоћних органа, значајно било и организовање периодичних састанака у формату “26+1”, који би били добра прилика да се са чланицама НАТО разговара о резултатима и правцу реформи у земљи које су од значаја за учешће у Програму Партнерство за мир.

Како би адекватно одговорила потребама сарадње унутар Партнерства за мир, Република Србија је свесна потребе предузимања организационих мера са циљем унапређења интерресорне координације и ефикаснијег управљања над мултидисциплинарним активностима Партнерства за мир. У складу са тим, Влада Републике Србије је предузела кораке на формирању Координационог тела за активно учешће у Програму Партнерства за мир, које укључује све надлежне ресурсе за практичну реализацију концепта евроатлантског партнерства.

II

ОБЛАСТИ САРАДЊЕ

Сагласно опредељењима изнетим у стратегијско-доктринарним документима и презентованим политичким циљевима сарадње, Република Србија жели да се, интензивним и садржајним учешћем у Програму Партнерство за мир, укључи у процес сарадње и заједничког деловања са другим државама чланицама НАТО и Партнерства за мир на изградњи глобалне, регионалне и националне безбедности.

БЕЗБЕДНОСТ НА БАЛКАНУ

Република Србија жели посебно да нагласи своје дубоко уверење да је активна и садржајна сарадња свих земаља Западног Балкана са земљама чланицама НАТО и Партнерства за мир, прави пут за трајну стабилизацију и напредак овог региона. Вредности које су у основи евроатлантских интеграција, као и практична регионална сарадња на унапређивању безбедности, имају посебан значај у промовисању мира, стабилности и просперитета у региону.

Република Србија жели да пружи допринос и преузме свој део одговорности за стабилан и трајан мир у региону, учествује у мировним операцијама са мандатом Уједињених нација и достигне интероперабилност својих оружаних снага са чланицама НАТО и Партнерства за мир.

У том контексту, Република Србија препознаје као приоритетне следеће области сарадње у оквиру Програма Партнерство за мир:

Демократска контрола система одбране. Прихватајући демократску контролу система одбране као један од постулата савременог демократског друштва, Република Србија ће у предстојећем периоду усвајањем правне регулативе створити неопходне предуслове за транспарентно и одговорно управљање системом одбране. Устав Републике Србије, донет 8. новембра 2006. године, наглашава (Члан 141) да је Војска Србије под демократском цивилном контролом. Усвајањем Закона о одбрани, Закона о Војсци, Закона о службама безбедности и Закона о демократској и цивилној контроли биће заокружен сет законодавних докумената који регулишу функционисање система одбране. Ова област сарадње допринеће развоју и јачању парламентарних и цивилних механизма контроле и надзора. Уједно, Република Србија тежи да створи услове за обезбеђење веће независности и улоге медија, невладиних организација (НВО) и цивилних експерата, као и да унапреди и прошири образовање свих који се баве питањима безбедности и одбране.

Стратегија и политика одбране. Остваривање циљева и задатака система одбране дефинише се кроз његову стратегију и политику. Сходно потреби за адекватним заједничким одговором на савремене безбедносне изазове, ризике и претње, јасно се исказује интерес Републике Србије за обезбеђивањем компатибилног националног система одбране са системима одбране земаља чланица НАТО и Програма Партнерство за мир. У том смислу, Република Србија је заинтересована за коришћење значајних искустава, механизма, капацитета и ресурса Програма Партнерство за мир, као и за сарадњу са партнерима на билатералном нивоу. Израда одговарајућих стратегијско – доктринарних докумената и њихова даља разрада у планове и програме приоритет је сарадње у овој области. Даље развијање новог приступа по овим питањима доприноси укупним напорима у реформи система одбране Републике Србије и достизању интероперабилности са чланицама НАТО и Програма Партнерство за мир.

Планирање и финансирање система одбране и управљање ресурсима. Наведена област сарадње и њена транспарентност у планирању и реализацији представљају нови квалитет интерактивног односа цивилних власти и система одбране. Она има за циљ, са једне стране, стицање увида стручне јавности у проблеме и потребе система одбране, а са друге, подизање свести те исте јавности о својој одговорности за ефикасно функционисање овог сегмента друштва. Сарадњом у овој области Република Србија очекује да ће се унапредити ефикасност процеса планирања и финансирања система одбране који је под демократском контролом. Овај процес, за чије успостављање је систем одбране Републике Србије већ предузео одређене кораке, ће допринети обезбеђењу ефективних и ефикасних снага које ће бити оперативне. Поред тога, Република Србија намерава да, у складу са Оквирним документом, обезбеди транспарентност процеса планирања и финансирања система одбране према државама чланицама НАТО и Програма Партнерство за мир.

Војно образовање, обука и доктрина. Прилагођени програм сарадње између Републике Србије и НАТО, инициран 2003. године као први институционализовани облик сарадње, пружио је прилику једном броју припадника Министарства одбране и Војске Србије да, између осталог, похађају курсеве и школовања у образовним институцијама НАТО и на тај начин стекну потребна знања за модернизацију система одбране и рад у мултинационалном окружењу. Република Србија је заинтересована да интензивира сарадњу у овој области и на тај начин подигне степен интероперабилности Војске Србије са оружаним снагама држава чланица Програма Партнерство за мир и НАТО. У циљу унапређења квалитета образовања и обуке у систему одбране, Република Србија намерава да изврши хармонизацију доктрина и програма са државама НАТО и Партнерства за мир и да

приступи Конзорцијуму војних академија и института безбедности Партнерства за мир (PFP Consortium of Defence Academies and Security Studies Institutes).

Концептуални, плански и операционални аспекти учешћа у мировним и хуманитарним операцијама. Употреба Војске Србије и цивилне полиције у операцијама за изградњу, одржавање и стабилизацију мира, као и у операцијама за пружање хуманитарне помоћи на билатералној и мултилатералној основи, одобрава се на основу одлука Народне скупштине Републике Србије. Република Србија афирмише концепт сарадње у безбедности као оптималан вид заштите својих националних интереса и изражава спремност да одређене снаге, средства и искуства стави на располагање за потребе спровођења мировних и хуманитарних операција под мандатом УН. У том смислу, Република Србија жели да модернизује односне концепте обуке, логистике, команде и контроле и нормативног уређења у вези са

БУДУЋИ СТАТУС КОСОВА

Република Србија изражава спремност да на конструктиван начин допринесе изналажењу компромисног решења за будући статус Аутономне Покрајине Косово и Метохија, које би било засновано на принципима Повеље УН, Резолуције 1244 Савета безбедности и Завршног документа ОЕБС из Хелсинкија, које би допринело миру и стабилности читавог региона.

извођењем оваквих операција, као и да унапреди механизме финансирања, односа са јавношћу и цивилно-војне координације. Посебан значај придаје се развоју интероперабилности људских и материјалних ресурса за потребе мировних операција кроз различите механизме Партнерства за мир и размену искустава из ове области и међународног хуманитарног права. Република Србија сматра значајним и развој регионалних способности кроз учешће у Концепту оперативних способности Партнерства за мир.

Војномедицинске службе. Република Србија посебно намерава да кроз ову област сарадње унапреди различите способности сопствене војномедицинске службе, како за потребе у земљи тако и за потребе међународних мировних операција. Ова сарадња би подразумевала усавршавање кадра, осавремењавање материјалних средстава, заједничко учешће у научноистраживачким пројектима, размену санитетског кадра и подршку реформи система санитетске обуке. Република Србија жели да се упозна са медицинским процедурама, методама дијагностике и лечења и опремом коју користе државе чланице НАТО. Такође, жели да учини доступним за активности Партнерства за мир искуство, стручност и капацитете свог војномедицинског система, а пре свега способности Војномедицинске академије и трупног санитета (1st role) и да примени мере захтеваног нивоа стандардизације и логистичке подршке за усаглашене активности Програма Партнерство за мир.

Атомско-биолошко-хемијска одбрана. Република Србија жели да унапреди и промовише своје националне способности заштите од радиолошких, нуклеарних, биолошких и хемијских претњи, као и консултације и координацију активности у овој области са државама Партнерства за мир и НАТО. Центар за усавршавање и обуку кадра овог рода Војске Србије представља националну способност,

Слика Д. БАНДА

Србија и Норвешка сарађују на пољу војне медицине: начелници генералштаба Краљевине Норвешке генерал Сверен Диесен и Војске Србије генерал-потпуковник Здравко Понош приликом свечане предаје две пољске болнице ВМА

планирану за развој у правцу регионалног и ширег међународног значаја. Истовремено, овакав правац развоја обухвата обуке, заједничко међународно ангажовање на нивоу тимова, инструктаже националних мобилних тимова за обуку и инструктора и подршку цивилним властима како у земљи тако и државама НАТО и Партнерства за мир.

Изучавање страних језика. Република Србија је створила иницијалне капацитете у изучавању страних језика на Војној академији Војске Србије кроз примену Програма за изучавање енглеског језика (PELT) који садржи сва начела Споразума о стандардизацији НАТО 6001 (STANAG 6001). Ове капацитете система одбране је потребно даље унапређивати кроз развој методологије изучавања, усвајање опште, техничке и специјализоване терминологије НАТО, обуку наставника и размену искустава у овој области. Такође, свесна чињеница да је познавање језика и терминологије НАТО први од елемената интероперабилности, Република Србија жели да повећа ову способност и кроз упућивање кадрова на курсеве у институцијама НАТО и државама Партнерства за мир.

Поред наведених, Република Србија је заинтересована и за сарадњу у следећим областима:

Оперативни, материјални и административни аспекти стандардизације. Учесћем у овој области сарадње Република Србија жели да се упозна са процесом стандардизације у НАТО, развије сопствене структуре, организације и процедуре за стандардизацију, компатибилне са државама чланицама НАТО и Партнерства за мир. Такође, у оквиру Процеса планирања и ревизије Партнерства за мир, Република Србија намерава да идентификује и примени стандарде НАТО у опреми и системима КоВ и ВиПВО кроз усаглашене области индивидуалне сарадње и Циљеве партнерства.

Војне вежбе и обуке. Република Србија је заинтересована да интензивира сарадњу у области војних вежби и обуке и на тај начин подигне степен интероперабилности Војске Србије са оружаним снагама држава НАТО и Партнерства за мир. То укључује унапређење обуке јединица и појединаца за учешће у међународним формацијама, прилагођавање система команде и контроле и штабних процедура и развој цивилно-војне сарадње и техника управљања кризама. Посебан значај у овој области имаће учешће у Процесу планирања и

ВОЈСКА СРБИЈЕ И КФОР

У оквиру константног побољшања сарадње са НАТО, посебан значај придаје се сталном побољшању сарадње Војске Србије са снагама КФОР, што доприноси квалитету односа Републике Србије и НАТО, очувању стабилности у Аутономној Покрајини Косово и Метохија и шире, у региону Западног Балкана.

ревизије (PARP) и активно учешће у војним вежбама како Партнерства за мир тако и оних "у духу Партнерства за мир" на регионалном нивоу.

Сарадња и координација за одговор на ванредне ситуације. Република Србија намерава да обједини све функције управљања природним и људском делатношћу изазваним катастрофама, које подразумевају превентивне и оперативне мере заштите живота или имовине грађана. Република Србија жели да унапреди систем заштите и спасавања становништва у ванредним ситуацијама кроз развој сопствених способности, као и регионалних и ширих аранжмана у овој области. Овакви аранжмани обухватају размену података, заједничке вежбе, споразуме о узајамној помоћи и унапређење информационе технологије за ове намене. Надлежни државни органи за управљање у ванредним ситуацијама изражавају неопходност сарадње са Евроатлантским координационим центром за одговор на катастрофе (EADRCC) и НАТО, а у циљу унапређења координације националног одговора на природне или људском делатношћу изазване катастрофе и размене информација у току свих фаза циклуса управљања у катастрофама (превенција, одговор, ублажавање и опоравак).

Наука и технологија. Република Србија изражава заинтересованост за учешће у реализацији пројеката научне и технолошке сарадње у оквиру Програма Партнерства за мир, како у приоритетним областима Програма (одбрана од тероризма, заштита животне средине), тако и у националним приоритетима научних истраживања у Републици Србији. Кључне области сарадње би обухватале информационе технологије, управљање водама, управљање отпадом (посебно радиоактивним), обнављање извора енергије, биотехнологије, (посебно у пољопривреди и медицини), сигурност хране, напредне технологије (нанонауке и нанотехнологије, нови материјали), друштвена и социјална кретања (посебно смањење ефекта „одлива мозгова“, и политика научно-технолошког развоја), као и одбрану од нуклеарног тероризма. Сарадња у свим областима може се одвијати са универзитетима и институтима у Републици Србији.

Контрола и управљање ваздушним простором. Учесћем у овој области сарадње Република Србија намерава да унапређује ефективну цивилно-војну координацију управљања ваздушним саобраћајем, достигне интероперабилност у системима комуникације, навигације и извиђања ваздушног простора, даље развија и примењује савремене мере безбедности (safety) ваздушног саобраћаја и доследно примењује међународне прописе и стандарде Међународне организације за цивилно ваздухопловство (ICAO), Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе (EUROCONTROL) и других међународних ваздухопловних организација чији је члан.

Управљање кризама. Република Србија изражава намеру да, кроз ову област сарадње, ради на даљем развоју сопствених способности управљања кризама под демократском контролом, као и вештине у коришћењу модерних информационих технологија за обуку и сарадњу у управљању кризама. Такође, Република Србија жели да унапреди организацију и оперативност Оперативног центра система одбране, да активно сарађује са Ситуационим центром НАТО, као и да учествује у релевантним аспектима вежби НАТО управљања кризама (СМХ) и на састанцима на којима се расправља о темама од заједничког интереса у овој области.

Одговор на тероризам. Кроз ову област сарадње Република Србија намерава да унапреди размену информација и развој националних способности за борбу против тероризма, интероперабилних са државама НАТО и Партнерства за мир, како би се на најбољи начин одговорило на ове ризике и претње безбедности. Уједно, жели да подржи и допринесе регионалним и међународним напорима у контексту Акционог плана партнерства против тероризма (PAP-T – Partnership Action Plan Against Terrorism), као и релевантних резолуција и иницијатива УН.

Консултације, команда и контрола (укључујући системе телекомуникације и информатике, навигације и идентификације и аспекте процедуре и терминологију интероперабилности). Република Србија жели да развија систем телекомуникације и информатике за подршку функцијама командовања и руковођења кроз хармонизацију са стандардима НАТО. Облици сарадње у овој области би се иницијално, поред консултација, заснивали на упознавању са савременим концептима планирања, примене, употребе и одржавања стратегијских, оперативних и тактичких система телекомуникације и информатике.

Односи са јавношћу. Основни циљ сарадње у области односа са јавношћу је афирмација транспарентног процеса реформе система одбране Републике Србије и учешћа у Програму Партнерство за мир, уз остваривање већег степена разумевања и добијања подршке од стране интерне и екстерне јавности за наведене процесе. Сарадња у области односа са јавношћу омогућиће Републици Србији обуку из области јавне дипломатије, размену искустава, сарадњу у изради и имплементацији пројеката и истраживања везаних за односе са јавношћу, сарадњу са међународним универзитетима, институтима и медијима у циљу остваривања ефикасније промоције евроатлантског партнерства и јачања подршке у јавности за планиране процесе реформе система одбране Републике Србије.

Развојни програми сарадње у области наоружања и војне опреме. Сарадњу у овој области Република Србија жели да спроводи кроз истраживања у области наоружања и војне опреме, производњу стрелачког и артиљеријског оружја и муниције различитог калибра, борута и експлозива, инжењеријских машина, оклопних борбених и неборбених возила, ваздухоплова, средстава личне заштите, итд. Такође, заинтересованост постоји за ремонт наведених средстава, као и делаборацију и уништавање вишкова наоружања и минско-експлозивних средстава и унапређење координације војне логистике са одговарајућим структурама привреде.

Као специфичан механизам сарадње, Република Србија истиче своју намеру да сарадња са НАТО буде настављена и кроз рад Групе Србија – НАТО за реформу одбране.

Основне облике сарадње у Програму Партнерство за мир, како у наведеном тако и у накнадно услагашеним областима и механизмима, Република Србија види у следећем:

- Израда заједничких планова и програма сарадње и координације;
- Учешће у раду одбора (комитета) и командне структуре НАТО;
- Учешће у заједничким научно истраживачким пројектима кроз размену радних група, стручњака и истраживача и друге мере сарадње у области науке и технологије;
- Подршка у спровођењу Циљева партнерства;
- Организација и учешће на међународним семинарима и конференцијама;
- Консултације, састанци и саветовања;
- Размена кадрова, информација и података;
- Школовање и усавршавање кадрова;
- Ангажовање мобилних тимова за образовање и обуку (МЕТТ);
- Заједничко учешће у командно-штабним вежбама на оперативном и тактичком нивоу;
- Заједничко учешће у мировним и хуманитарним операцијама под мандатом УН;
- Заједничка обука војног и цивилног кадра у националним и међународним центрима за обуку;

САРАДЊА У ОБЛАСТИ ВОЈНИХ ВЕЖБИ

Република Србија је заинтересована да интензивира сарадњу у области војних вежби и обуке и на тај начин подигне степен интероперабилности Војске Србије са оружаним снагама држава НАТО и Партнерста за мир. То укључује унапређење обуке јединица и појединаца за учешће у међународним формацијама, прилагођавање система команде и контроле и штабних процедура и развој цивилно-војне сарадње и техника управљања кризама.

– Учешће на сајмовима наоружања и војне опреме.

Република Србија изражава посебну заинтересованост, спремност и интерес за организацију одређених активности, у оквиру Партнерства за мир, на регионалном нивоу. Ово би обухватало широк опсег наведених облика сарадње уз коришћење најефективнијих капацитета сваке од земаља региона. Овакав приступ би, поред развоја добросуседских односа, обезбедио развој способности и интероперабилности унутар региона за ефикасно артикулисање заједничког одговора на регионалне изазове, ризике и претње.

III

РЕСУРСИ И СРЕДСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ПОТРЕБЕ АКТИВНОСТИ У ПАРТНЕРСТВУ ЗА МИР

Ради успешне имплементације политичких циљева учешћа Републике Србије у Партнерству за мир, као и конкретних активности у оквиру представљених области сарадње, Република Србија је спремна да омогући коришћење ресурса и средстава за потребе активности овог Програма. Истовремено, Република Србија ће уложити напор да, у оквиру својих националних могућности, обезбеди неопходна финансијска средства за ангажовање својих ефектива и поделе трошкова извођења војних вежби у којима учествује, као и за потребе других услагашених активности у Партнерству за мир.

Свако повећање у алоцираним ефективима биће у складу са даљом динамиком процеса реформе система одбране Републике Србије и из њега изведених способности. Стога се представљени ресурси и средства могу сматрати полазном осномом која ће се усклађивати са развојем и имплементацијом Индивидуалног програма партнерства и динамиком учешћа Републике Србије у свим осталим механизмима Партнерства за мир. ■

Република Србија жели да унапреди и промовише своје националне способности заштите од радиолошких, нуклеарних, биолошких и хемијских претњи